

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.
Na pol roka --- 2 " — "
Na štvrt roka --- 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.
Majiteľ a vydavateľ:
JAN MOLNÁR.

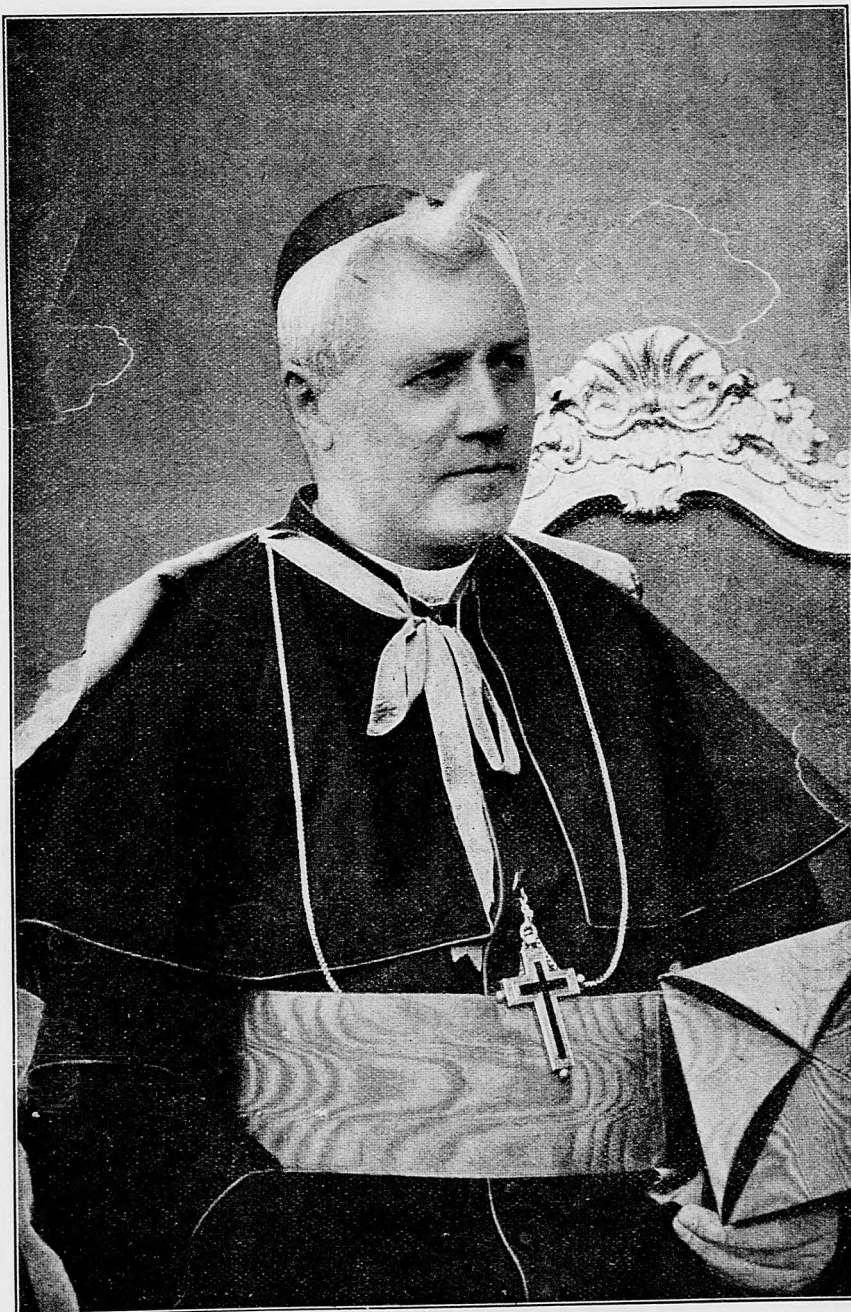
Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Povodne a štátna pomoc.

Uhorskú krajinu, žiaľ Bohu, nemôžeme počítať medzi šťastlivé krajiny, lebo od jedného času ako čo by kliatba ležala na nej. Tak sa nám zdá, ako čo by Boh láskavý odvrátil sa od nás a posielal na krajinu jeden trest za druhým.

Nenie dosť, že takzvaná vládna strana s celou jej poslušnou a dobre vyučenou ústrojnou tlačí nás zo všetkých strán a robí nám krivdy; nenie dosť, že farchy naše rastú nepochopiteľne; že remeselníci a roľníci nevedia sa pohnúť pre biedu a nedostatok: k nehodám týmto pripojilo sa aj nepriaznivé počasie. V máji mrazy narobili škody najmä po našich vrchnatých krajoch, v čas žatvy zase povodne zpusťovali namáhavú prácu chudobného ľudu, s čím ztroskotaly nádeje jeho, že hladom neumre. Mnoho utratil ľud po celej krajine pre veľké dažde a povodne. A toto pustošenie skoro rok po rok sa opakuje. Od veľkých dažďov a privalov rozvodnenej rieky zaplavia chotáre a obce. Na vnivoč obrátia úrodu, potechu to hospodára. Špinavé a búrlivé vlny porúcajú domy a hospodárske staviská, zoberú statok a imanie, t. j. celý hmotný majetok chudobného človeka. Predtým utešené pole obráti sa na púšť. Plač a kvílenie ohlasuje sa so všetkých strán. Ved

Pius X. (Jozef Sarto.)

Narodený: 2-ho júna 1835. — Zvolený za pápeža: 4-ho augusta 1903.

či je čo strašnejšieho ako tá myšlienka, že škodu trpiaci snáď hladom umre? O pomoc volá tisíce rodín. Dobrosrdečnosť a milosrdenstvo usiluje sa ako tak pomôcť biednym. Každý dľa možnosti dá nešťastlivým chudákom. Žalostné volanie jejich ozve sa aj v krajinskom dome. Najde sa ablegát, ktorý zastane ich a žiada pomoc pre nich od vlády. Niekedy tak štedrý sú páni ablegáti, že obetujú diurná svoje k vypomoženiu vytopencov. Ministri obyčajne s peknými slovami utíšia zúfanlivé žaloby a slúbia bedárom štátnu pomoc.

Ten, ktorý nezná štedrosť ministrov, ktorý nevie, čo je to štátna pomoc, keď sa jedná o chudobný ľud; ten si myslí, že vláda tak pomôže nešťastlivým, že tí takrečeno ani nepocítia škodu svoju. — Žiaľ Bohu, nenie to tak. Dostať volačo od vlády, to je u nás opravdový zázrak. Ťažko a pomaly to ide, lebo berú pritom všeličo do ohľadu. Najprv krajinskú pokladnicu, ktorá obyčajne prázdna je, keď pomáhať treba. Vláda zná prednejšie veci, ako pomáhať vytopencom. Vojsko, kanóny, železné mosty z dreva, štátne stavby, ktoré za pár rokov porúčajú sa, penzie, kortešácie, napomáhanie všeliakých fabrik (ako ku pr. «Turul»), ktoré švindleri majú v rukách, a robia škodu čestným remeselníkom, prednejšie sú, ako chudoba.

Volakedy — nenie tomu dávno — také obce, ktoré hlasovali na vládneho ablegáta, darmo zobraly; nedostali nič. To bolo pravidlo, že len ten je občanom krajinským, a len ten je hoden podpory, kto vládu napomáha a na vládneho ablegáta hlasuje. Tým, ktorí dľa presvedčenia ináč hlasovali, to povedali, že nedostanú nič, lebo však boli oproti vláde a tá len o svojich má starosť.

Haňba, že aj takáto doba bola, a to nie dávno!

Haňba, že u nás takáto rovnoprávnosť je!

Haňba, že u nás prenasledujú, ba, keď je v núdzi, trescú toho, ktorý dosť smelý je postaviť sa oproti vláde.

Chvála Bohu, teraz nenie to celkom tak! Ministri nesmú robiť rozdiel medzi občanmi; a vládni ľudia — rozumiem úradníkov — nikoho nesmú prenasledovať pre politické presvedčenie. Ľudákom tak musia dať pomoc, keď sú v núdzi, ako aj liberálom, lebo však taký občan je jeden ako aj druhý, a ľudák tak znáša farchy ako aj liberant. Lenže to je smutné, že vláda keď aj dá

pomoc, to nenie k ulaveniu núdze, ale len omrvinka, opravdivá almužná, s ktorou nič nepomôže si človek, ktorý pre povodne, alebo inakšie nehody utratil všetko, čo mal. Zkusujeme to každý rok, keď na pr. krm, zemiaky, zrno na semä rozdávali. Pod akými podmienkami robia to? Ako kortešujú pritom slúžnovci, notári, pisári a podobní «otcovia ľudu»? Kolko ráz odbijú bedára s tým: keby ste boli liberál, dostali by ste viac. Teda všade tísnu tú ohavnú politiku liberálnu. Haňba!

Veru v susednom Rakúsku nie takto pomáhajú nešťastníkom. U nás obyčaj je kľiať na Nemcov — to patrí k vlastenectvu — ale veru mnoho by sa mohli naučiť od nich naši veľkí vlastenci, ktorí nadávajú im. Aj v Rakúsku narobia škody povodne na milióny, ale vláda nerozdáva almužny, lež pomoc dôkladnú a to chytro, bez rozdielu a bez podmienky. Státisíce rozdá škodu trpiacim, s čím to docieli, že tí za krátky čas nahradia to, čo utratili. Pracujú usilovne, verne konajú povinnosti občianske a neutekajú do Ameriky ako naši, lebo vedia, že štát starosť bude mať o nich, keď upadnú do nešťastia. V Rakúsku menej rečia ministri a ablegáti o vlastenectve; neprenasledujú nikoho pre politické presvedčenie a nevystatujú sa tak ako naši, ale pracujú za dobrobyt národa, lebo vedia, že to je ich povolanie. Takýmto pokračovaním Rakúsko svoje záujmy bráni, lebo keď riaditelia na srdci nosia blahobyť národa; keď pomáhajú mu, keď je utisnutý na to: národ s láskou chová sa ku rodisku svojmu a s radosťou koná povinnosti občianske.

My aj v tom ohľade sme nešťastliví, lebo vláda necíti sústrasť oproti chudobnému. U nás len vyberaní sú v hodnote. U nás vláda nikdy sa nestarala o pospolitý ľud. Ten len v čas volby poznala. Vydrančat vótum od chudobného človeka, čo s akým podliactvom: bol jediný cieľ vlády. Preto je krajina nešťastlivá a národ zožobráčený!

Ináč smýšľa strana ľudová. Tá má v programme svojom obranu pospolitého ľudu. Hlása, že predovšetkým tomuto treba dať spôsob k výžive a k tomu, aby mohol konať ťažké povolanie svoje. Treba šetriť ľud a bedliť oň, lebo však on tvorí väčšinu národa a na ňom ležia najväčšie farchy.

Ľudová strana takto smýšľa o chudobnom

Iude, lebo vie, že budúcnosť krajiny len tak poistíme, jestli šetrif a napomáhať budeme ľud chudobný.

Tak jest! To je múdra politika! To sú opravdoví otcovia ľudu, ktorí takúto politiku vyznávajú. *Takito sú ablegáti ľudovej strany. Krestania, takýchto volte, ak chcete mať obrancov a láskyplných priateľov nu sneme!* O. H.

Slávnosť korunácie pápeža Piusa X

Začiatok obradov ustálený bol na poldeviatu hodinu, no chrám sv. Petra už o dobrú hodinu vopred natoľko bol preplnený, že brány basiliky, kým sa obrady nezapočaly, museli zatvorif. Obecenstvu sa toto pravda neľúbilo čomu dalo výraz hlasným protestovaním a utišilo sa len vtedy, keď brány byly opäť otvorené. V samej basilike prítomné bolo asi päťdesiat tisíc ľudí, medzi nimi knieža z Parmy, celý diplomatický sbor, veľmoži, jeden pápežov synovec a farár a rychtár pápežovho rodiska. Pred chrámom stálo vojsko, ktoré udržovalo medzi zástupom poriadok, v chráme ale konala službu pápežská garda.

Pápež o pol deviatej v sprievode kardinálov, dvorných hodnostárov a šľachtických gardistov pešo šiel do portiku basiliky sv. Petra, kde oproti svätej bráne postavený bol trón, kardináli ale posedali si na osobité lavice. Na pápežovi na začiatku obradov badať bolo hlboké dojatie, ale pomaly sa premohol. Kardinál Rampolla, arcibiskup chrámu sv. Petra v sprievode vatikánskej kapitule a kňazstva predstúpil pred pápeža a po latinsky držal k nemu krátku holdujúcu reč, na čo Pius X. kapitolu a kňazstvo pripustil na bozkávanie nohy, spevokol Sixtínskej kaplny ale zatiaľ spieval pieseň «Tu es Petrus». (Ty si Peter.)

Pius na bozkanie nohy pripustil asi 150 osôb.

Pápež potom sadol si na gestatoriu (nosítka) a v slávnom sprievode o pol 10. hod. cez hlavnú bránu vnesený bol do basiliky a do kaplny sv. Klementa. Zástup oduševnene privolal mu na slávu a z vnútorného balkóna chrámu ozval sa zvuk strieborných trúb. Potom opäť slávnostne požehnal ľud, na čo obliekli ho do príslušného rúcha k pápežskej omši. Keď pápež prijal hold kardinálov a ostatných arcikňazov, začal slúžiť sv. omšu dľa obradov pápežskej omše. Po odspievaní evanjeliumu pápež odriekal korunovačné litanie v reči latinskej a gréckej. Pod pozdvihovaním trúbili na strieborných trúbach, na čo zástup ostal v nábožnom tisku. Potom pápež sadnul na trón a prijímal s diakonom a subdiakonom.

Po skončenej sv. omši pápež bol pod utešeným baldachinom odnesený ku trónu, postavenému na obvyšnom mieste. Na to pristúpili kardináli, snáli pápežovi mitru s hlavy a diakon Macchi položil mu zo zlata a striebra zhotovenú korunu s tymito slovami: Prijmi trón, trimi korunami ozdobenú a vedz, že si otcem kniežať a kráľov, správcom sveta, zástupcom na zemi Vykupiteľa nášho

Ježiša Krista, ktorému buď česť a sláva na veky vekov Amen. Pápež hlasne pomodlil sa niekoľko modlitieb, potom vstal a požehnal prítomných. Na to prijal blahoželanania sv. kollegiuma a o jednej hodine aj päť minút vrátil sa do svojich komnat. O poludní v basilike a na námestí sv. Petra nebolo sa možno pohnúť pre obrovský zástup ľudu, ktorý pápežovi robil hlučné ovácie.

Nový pápež ešte má prisahať, že bude ochraňovať apoštolské sriadenie, čo deje sa vo zvláštnom konsistoriume, vydržiavanom hneď po korunácii. Toto konsistorium má byť udajne 20. t. m. V nedeľu večer byly osvetlené všetky veže rímskych chrámov.

POLITICKÉ CHÝRY.

Odstúpenie vlády.

Gróf Karol Khuen-Héderváry v pondelkovom zasadnutí snemu oznámil, že svoju missiu skončil. Ústne podal demissiu svojho kabinetu jeho veličenstvu kráľovi, ktorý demissiu (poďakovanie) aj prijal, čím sme v terajších zamotaných pomeroch opäť prišli k novému obratu. Čo je skutočne potešiteľné v terajších krušných časoch je to, že jeho veličenstvo kráľ pretrhne svoje letovanie v Isli a koncom tohto týždňa príde do svojho ukorského sídelného mesta, aby tu vylúchol mienku popredných politikov o terajšej kríze a o odstránení jej príčin. Od týchto výsluchov a vôle jeho veličenstva bude závisieť riešenie jak vládnej krízy tak parlamentárneho rozporenia, čo je už nanajvyš surné. Práce je nakopené až mnoho a na vybavenie čakajú niektoré také návrhy, od ktorých závisí celé štátne funkcionovanie. V sneme bola odobierka od vlády tichá. Kossuthisti demonštrativne eljenovali kráľovi, z veľkej liberálnej strany ale veľkým podaním ruky lúčili sa s grófom Khuen-Hédervárom, ktoréko úctu k ústave nemôžu upreť ani jeho najväčší nepriatelia.

Snem odročil svoje zasadania až do tých čias, pokým nebude riešená vládna kríza, pofažne dotiaľ sa nová vláda bude môcť snemu predstaviť.

Priebeh posledného zasadnutia snemu za gr. Khuen-Héderváryho bol nasledovný:

Zasadnutie počalo sa s predostreniami. Predseda gróf Albert Apponyi oznámil, že parlamentárny výbor ešte nestihol vyhotoviť zprávu o svojom vyšetovaní. Keď zpráva bude hotová, predsedníctvo porobí potrebné poriadky. Ďalej predostrel pozvanie, ktorým sa snem pozýva na slávnosti, ktoré budú usporiadané 17. októbra z príležitosti storočných narodenín Franca Deáka a konečne predostrel snemu zprávu inkompatibilitného vý-

boru v záležitosti horvatského ministra Tomašiča, ktorú snem bez debatty vzal v známnosť.

Na to povstal gróf *Khuen-Héderváry* a učinil nasledovné osvedčenie :

Vláda s tým programom zaujala tu svoje miesto, že krajinu oslobodí od nebezpečia a škody, plynúcej z mimozákonného stavu a uvedie na zákonnú cestu pokojného vývinu. Urobila to vláda v tej nádeji, že odstrániac príčinu boja, vyzdvihnúc pojednávajúce návrhu o povolení väčšieho počtu rekrútov, odstráni prekážku ďalšieho pracovania zákonodarstva. V prvej minúte mohla veriť a aj verila, že sa jej podujatie úplne podarí, pozdejšie tieto jej výhlady klesly na polovičku, až konečne úplne zanikly. Keď sa riešenie takými pokojnými a zákonnými prostriedkami nepodarilo, vláda mala za to, že sa jej missia skončila a jednohlasne uzavrela, že svoje podakovanie složí do rúk koruny. Podakovanie oznámil som ústne jeho veličenstvu kráľovi, *ktorý podakovanie vlády milostive ráčil prijať*, formálne riešenie ostalo na neskoršie. Prosí teda snem, aby svoje zasadanie po utvorenie sa novej vlády odročil. Konečne oznamujem ešte to, že jeho veličenstvo kráľ cieľom riešenia krízy tieto dni príde do Uhorska.

Na krajnej ľavici začali na to éljenovať kráľovi, z liberálnej strany ale hrnuli sa ku odstupujúcemu ministerskému predsedovi a podávaním ruky lúčili sa od neho a od členov vlády.

Potom jednohlasne prijali návrh o odročení zasadania a na návrh predsedu grófa Apponyho uhodnovernili aj zápisnicu dneskajšieho zasadnutia.

Kto bude nasledníkom grófa *Khuen-Héderváryho*, o tom hovoriť dnes je ešte predčasné. Do popredia vstúpila osoba predsedu snemovne vyslancov grófa Alberta Apponyho. Jeho spomínajú ako takého, ktorý je vstave vyvieš parlament z terajšieho položenia. Zasluguje ale spomenutia aj návšteva rakúskeho ministerského predsedu dra Körbera v Rátóte. Dr. *Körber* totiž, ktorý bol koncom minulého týždňa v Išli, v nedeľu navštívil bývalého ministerského predsedu Kolomana Szélla na jeho panstve v Rátóte. Zpráva síce hovorí, že dr. *Körber* navštívil Szélla ako svojho dobrého priateľa, sú ale, ktorí tejto návšteve pripisujú aj politický význam. Často spomína sa teraz aj meno bývalého ministerského predsedu Alexandra *Wekerleho*.

Nitriansky politický process.

Kráľovská súdna stolica v Nitre vyniesla, ako známo, dňa 7. februára výrok, ktorým posúdení boli : dr. Rudol Markovič na 5 mesiacov štátneho väzenia a 500 korún. Ludevít Čulík na 3 mesiace štátneho väzenia a 300 kor., dr. Julius Markovič na 2 mesiace štátneho väzenia a 200 korún ; okrem toho mali znášať in solidum všetky pravotné trovy vyše 2000 korún pre «búrenie proti maďarskej národnosti».

Výrok tento bol appellovaný na kráľovskú tabuľu v Prešporke, ktorá súdila dňa 6. t. m. O výsledku dostali sme nasledujúcu zprávu :

Po klassických obranných rečiach pánov Štefana Fajnora a Trsztyenszkého a po rečiach troch obžalovaných, ktoré vzbudily sensáciu, boli všetci traja oslobodení. Kráľovský fiškus neappelloval a tak je výrok právoplatný.

Zavraždenie ruského konsula.

V Macedonii udala sa zase taká desná vražda, že v Monastíre turecký vojak zastrelil ruského konsula Rostkovského.

Konsul vracal sa domov z blízkeho kláštora Vukova. Vojak, ktorý stál na stráži, v Monastíre strelil na konsula. Konsul padol mŕtvy.

Dľa inej versie konsula Rostkovského v Monastíre zastrelil turecký žandár.

Do vukovského kláštora robievajú sa vychádzky z mesta Monastíra vôbec. I cudzí konsuli chodievajú ta vozmo, na vrchovom koni, alebo i peší. S vrchu, na ktorom je kláštor postavený, je pekný výhľad po okolí. Cestou z Vukova do Monastíra ide sa vedľa delostreleckej kasárne. Belehradské zprávy tvrdia, že vojak, ktorý pred touto kasárňou stál na stráži zastrelil ruského konsula Rostkovského v sobotu predpoludním o pol desiatej hodine. — Rostkovský bol v Monastíre konsulom od roku 1896. Zostala po ňom žena a dcéra. Bol 40-ročný.

Keď turecký vojak, ktorý v Mitrovici zastrelil ruského konsula Ščerbinu, bol odsúdený na smrť, sám cár Nikolaj II. žiadal, aby ho omilostili a trest jeho premenili na žalár. Teraz ukázalo sa, že oproti mohamedánskeho fanatismu taký kresťanský cit nemá miesta. Oproti Turkom v Europe potrebná je tá istá politika, ktorej Rusi, na základe zkušnosti, držia sa proti všetkým plemenám v Assi : treba s nimi zachodiť tak, aby sa báli.

V monastírskom vilajete, záležajúcim z východnej Albánie, v posledné dni nanovo rozplamenilo sa povstanie. Tým rozpálil sa mohamedánsky fanatismus proti Rusom. Turecký vojak iste myslel si, že to nedeje sa bez pomoci ruského konsula. Ale keby bol vedel, že dotknúť sa tohto predstaviteľa Ruska má strašné následky, bol by si vec dobre rozmyslel.

Nepokoje v Rusku.

Všetko namáhanie policajných a vojenských kruhov potlačiť nepokoje v južných guberniach zostáva bez výsledku. Sedliacke vzbury trochu utíchly, ale to je len preto, lebo je sedliacky ľud zamestnaný pri poľných prácach. Na to miesto ale čo najväčšiu agitáciu vyvinuli robotníci, tak že dnes skoro v celom južnom a juho-východnom Rusku vypukol robotnícky strajk. Vláda prepustila spoločnostam na výpomoc vojenských námorníkov a strajkujúcich robotníkov hromadne zatvárajú. Aj zbraň silne pracuje pri každej robotníckej schôdzke. Ani vojenská puška, ani bodák, ani žalár, ani šibenica nevie cele potlačiť povstanie. Lebo keď potlačia revolúciu v jednom okrese, hneď na to vypukne v druhom znova. Vláda nevie si už dať rady a nápravu očakáva už len od nejakej šťastnej náhody.

Vyzvanie k predplateniu.

Aby namáhania naše boly korunované čím skorej úspechom, nože starajte sa, bračekovci, všetci o čím väčšie rozšírenie «Kreššana»! Chceš-li, ľudu môj pokračovať v dobrom a vymaniť sa z biedy všestrannej: musíš obetovať ten groš na noviny, z ktorých sa poučíš, a ktoré sú na obranu tvoju písané.

S týmto teda upozorňujeme et. čitateľov, aby jeden každý pousiloval sa čo v najkračšom čase predplatok svoj zaslať, lebo ináčej prinútený budeme časopis zastaviť.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kreš'an» kiadóhivatala
 Budapest, VIII., József-körút 35.

Obrázok zo života.

Ľudia sa žalujú na zlé časy, na zlých ľudí, na škody a všeliaké svetské márnosti, konečne i na trestí Božie. Ale žiadon nehľadá toho príčinu, alebo aspoň nechce takej uznať. A predsa to je istá a neomylná pravda, že tam, kde je mnoho márnotrátikov, korheľov, všeliakých lumpov a nestydatých ľudí; tam je ľud zadlžený, zkažený, nemravný. Taký pod farchou úžery a zderstva stonúc žaluje sa na zlé časy, na zlých ľudí, konečne i na Boha.

Pozrime do života, či je tomu nie tak. Zavediem Ťa, milý čitateľu nášho obľúbeného «Kreššana», do jednej väčšej obce v Hornej Trenčianskej — ktorá leží medzi vrchami síce, ale je v nej dosť obstojná premávka s drevom, bo cesta je rovná a medzi stoličné prijatá, čo sa má poďakovať jednému pánu ablegátovi staroliberálovi, ktorý neunavne pracuje za ubohý ľud a za bohatých židov.

Táto obec je sama v sebe nie ani tak veľká; ale robí centrum iným obcám. Sú tam sklepy, kupci s drevom, ktorí veľké obchody majú. Je tam fara katolícka s krásnym kostolom ale je tam i židovská obec so synagogou. Je tam notár, lekár, financi, žandári, úrad horársky; slovom všetko je, čo sa požaduje k jednej zriadenej obci; a bárs je od hlavnej cesty na stranu, i k železnici je dosť ďaleko, predsa tam všetko možno dostať kúpiť.

Sme tedy v obci tejto v nedeľu.

Vidíme ľud so všetkých strán sa hrnúť. Tí, čo sú sviatočne poobliekaní, chystajú sa do kostola; čo sú menej pribratí, to sú zo susedných dedín a chodia po svojej vykonávke, a jak majú čas, obrátia sa i v kostole aspoň na prežehnanie. Vidíme zas chlapov; jedni sú čisto, iní len tak každodenne poobliekaní. Títo idú ku drevokupcom na vyplácku; lebo tuto je každú nedeľu výplata z celého týždňa alebo aj z dvoch týždňov. No a to sa samo sebou rozumie, že majú tí páni veľkodrevenní kupci hneď pri ruke i krémy, aby celý zárobok neniesol domov sedliak; treba sa mu občerstviť, veď je nedeľa. Začínajú sa služby Božie, ľud nábožne spieva, za to ale očuť chríplavý hlas korheľa, ktorý sa v krčme, (že vraj) omeškal. Horlivý farár tamejší do srdca káže, ukazujúc pravú cestu nábožného kreššana, vyhovárajúc ľudu svojmu na oči jeho veľké poklesky, za ktoré Boh rozhnevaný — dopúšťa trestí. Ľud žiaľom pohnutý slzí a ťažko si vzdychajúc nábožne sprevádzá ďalej služby Božie. Už je požehnanie, už sa ľud hýbe, vo veľkých húfoch vychádza z kostola — vidíš na každého čele tú myšlenku: no teraz kam? Trochu sa pookúňa, poobzerá a už vie kde pojde. Tu naraz idú jedni hore, druhí dolu — a vieš kde, milí čitateľu?... *Do kaplniek čertových, do krčiem!* Dve sú hore a dve dolu.

Všetky štyri krémy sú preplnené; a jak by nie, veď toľký národ čo len s okolia príde! Tak asi o 4-tej hodine popoludni prejdi sa a uvidíš čo sú tu za ženské! Videl som mnoho všeličoho: ale to robiť, čo robia tu ženské — mladé, staré, vydaté, nevydaté — to je hrúza! Povyvalujú sa do záhrady; pijú, spievajú, reči také majú, ani prostopašní chlapi. Nemravnosť ukrutná panuje medzi týmto svetom; a preto je nie div, že statočnosti nemajú, dopušťajú sa tých najškaredších hriechov. Manželská vernosť tu platnosti nemá; muž sa trápi v Amerike — príde domov i najde sa viac údov famílie, než zanechal. Čo z toho potom? Jaký život je to potom? Našly sa i také pády, že chcejúc haňbu zakryť, pomárnily deti! Zákony trestné sú slabé; čo je, keď si posedí trochu v žalári? A to viac-menej sa všade robí; a jak by nie? Veď tu ľudia hovoria o jednom a to o predstavenom obci v susedstve, že má toľko cudzoložníc, koľko sa mu líbi. A jak by nie, veď je mladý, vypasený jako býk, vie dobre obchá-

dzať s babami, o ktorých vie, že majú peniaze a mužov v Amerike: dve-tri si zajme do krčmy a tam sa zabáva.

Či teda tento ľud má príčinu sa žalovať na zlé časy? Id' a presvedč sa o biede tohto ľudu. Áno, najdeš veľkú biedu duševnú; ktorú nezapríčinily zlé časy, ale ľahkomyselnosť, ktorú zli ľudia nadužijúc, vedú týchto otrokov do záhuby večnej. A čo môže očakávať taký ľud, ktorý Bohu slúži, ale na čerta nezabýva? Kozák.

O slávnosti založenia chrámu na Hore levočskej.

— (Dokončenie.) —

Na čele processie kráčala vojenská hudba, ktorá hrala marianskú pieseň «O Maria, Panno krásna.» Za touto kráčal pri boku cteného p. J. Lysčaka, levočského murárskeho majstra, k tejto slávnosti vyslaný murársky palier Julo Zubay, ktorý mal prez prsia širokú stužku barvy ružovej, na ktorej bol veľkými písmenami vyšíty nápis «Zdravas Kráľovno», v rukách ale niesol murárske nástroje. — Nástroje tieto vzbudily tu všeobecný obdiv, každý sebe žiadal si ich vidieť, lebo boly cele v ohni veľmi pekne pozlátené. S dvoch strán týchto a za nimi kráčali viacerí košickí mladí tovaryšia, majúci na prsiach krásne odznaky. Za murármi kráčal dlhý rad — asi 80 — kňazov. Na čele kňazstva išiel veľkomožný pán opán-farár levočský, ku koncu ale veľkomožný p. Ignác Zimmerman, kanonik kapituly spišskej, čo vodca processie a svätiteľ základného kameňa pod infulou. Za kňazmi išiel dlhý rad družičiek a družbov z Levoče, z Ružomberka a z Košíc.

Keď prišla processia na Horu, postavilo sa kňazstvo okolo posviacať sa majúceho kameňa, ktorý kvietim pekne ovenčený na železnej reťazi visel. Tu vystúpil na blízku kazateľnicu veľk. pán farár levočský a zanôtil ľudu k tejto slávnosti složenú pieseň: «Raduj sa Horo levočská», z nejž odspieval sa verš prvší, ostatné ale verše sa spievaly po posviacke kameňa. Pamätnú, do kameňa uložil sa majúcu listinu prečítal pán farár hlasite všetkému ľudu v štyroch rečiach, čo ľud veľmi dychtive poslúchal.

Po skončenom obrade posvätnom udrél svätiteľ trikrát na kameň pozláteným kladivkom, v čom ho nasledovali ostatní kňazia a viacerí z ľudu, každý z nich vyriekol jeden verš loretanských litánií, kňazia v latinskej, ľud ale v slovenskej reči. Medzi tým sa ozývaly prenikavé hlasy streľby z mažiarov, ktoré nás upomínaly, že prítomná slávnosť je slávnosťou velikej Kráľovni.

My hľadiac na kameň tento, prišli nám na myseľ slová, ktoré mlúvil Ježiš Petrovi: «Ty si Peter, to jest skala, na ktorej ja postavím cirkev moju». Keď o židovskom chráme Šalamúnovom Boh hovoril, že sebe miesto toto vyvolil a že oči jeho budú obrátené a uši pozorujúce

na modlitbu toho, kto by sa modlil na tomto mieste: čo máme súdiť o mieste tomto, divy a zázrakmi oslávenom? Veliká bola úcta a hodnosť pre matku kráľa Šalamuna, keď tento postavil jej trón vedľa trónu svojho a prisľúbil, že čokoľvek jako matka bude žiadať, nič jej nemá byť odoprené: čo je to ale oproti hodnosti Marie, ktorá je Matkou Kráľa všetkých kráľov a veliká Panovnica neba i zeme? O jej moci a sláve svedčí celý kresťanský svet a celý tu shromadený zástup. Že je ona našou pomocnicou v potrebách, v ktorých nám žiadny pomôcť nemôže: toho slávnym svedkom je slávna Hora táto.

Po požehnaní kameňa boly kázne v troch rečiach. Slovenským kazateľom bol, jako i iné roky, dôst. p. Ján Hattyár, tento horliteľ za česť Matky levočskej, ktorý, keď nám prítomnú slávnosť na krátko vysvetlil, poďakoval všetkým dobrodincom, ktorí svoje almužny na chrám tento obetovali. Zvláštne a najsamprv poďakoval drahým bratom našim v Amerike, ktorí — bárs ich tak široké more od tejto predivnej Matky našej oddialuje — na ňu nezapomínajú, ale štedré milodary na vystavenie jej svätého chrámu tohoto obetujú. Keď oni nie, sotva by sa chrám tento budovať mohol. Prosil všetkých tu prítomných, ktorí v Amerike svojich manželov, dietky, alebo iných príbudzných majú, aby im písali, že im on, v mene tu prítomnej zázračnej Matky levočskej a všetkých tu prítomných jej ctiteľov posíela srdečný pozdrav a poďakovanie.

Poďakoval aj všetkým tým ctiteľom tejto našej Matky najmilejšej, ktorí almužnami svojimi k tomu napomohli, že sa toho túžobne očakávaného chrámu základný kameň už položil mohol. Prosil ich, aby aj naďalej v tejto láske k Matke tejto najmilejšej zotrvali, a aj iných, ktorí o tom nevedia, alebo snád vedieť nechcú, k tomu povzbudzovali, aby tá slávna Kráľovna naša, ktorá nám na tejto Hore toľké dobrodenia za toľké storočia preukazovala a na tak chudobný kostolík utisnutá bola, premenila čím skôr kráľovské sídlo svoje do nového jej dôstojného príbytku kráľovského, ktorý jej láska jej verných dietok postaviť žiada.

Keď chceme Marii levočskej tento chrám postaviť, musíme sa k tomu sami prinútiť, čo sa stane tak, keď nebude katolíckeho domu, z ktorého by almužna na chrám tento obetovaná nebola. Jak veľmi túžim po tom, mlúvil, aby som vám aspoň raz v živote mojom na novej kazateľnici kázal. Poďakoval obyvateľom mesta Košice, z ktorých tá myšlienka vyšla, aby na Hore tejto nový chrám bol postavený, zvlášte poďakoval údom košického braterstva sv. ruženca, ktorí tejto predivnej Matke našej tak skvelú korunu na hlavu položili.

S povďačnosťou spomenul aj ten šlachetný skutok slávnej rady mesta Ružomberka, že si vyžiadala, by základný kameň z kamennej bane ružomerskej vytesaný a darovaný bol.

Ti ž poďakoval robotníkom dvoch fabrik košických, ktorí z chudobnej práce svojej každoročne lak pekne almužny obetujú. Aj k tejto slávnosti doniesli robotníci jednej fabriky cigarovej do 550 korún. Nech táto milo-

stivá Matka Hory levočskej bude ich hojnou odplatom za tento krásny milodar.

Naposledy s radosťou tu zaznačujeme, že vyzvanie naše v novinách nebolo marné, lebo ctení pútnici doniesli so sebou k tejto slávnosti dosť peknú summu, a síce: 10.347 korún 40 halierov. V tejto summe sú aj tie zbierky, ktoré sa pri processiach sossbieraly, a síce: vp. klerici pri ceste sossbierali 795 korún 98 halierov, a pri základnom kameni 419 korún 66 halierov. V nedeľu pod oktávu 131 korún 70 halierov. Všetky milodary sa uverejňujú v «Kresfane» a v «Posle Sv. Antona». Milodary, ktoré čitatelia posielajú na redakciu «Kráľovnej Sv. Ruženca» alebo «Posla Božského Srdca», uverejňujú sa tiež aj v «Kresfane». Celá summa sossbieraných milodarov činí do 52 tisíc korún; na vybudovanie kostola ale je potrebné asi 185 tisíc korún. Kolko tu ešte chýba! Nech to ale žiadneho v nádeji nekláti, lebo tá summa sa môže ľahko složiť, keď každý, ale každý katolícky dom pred seba si vezme, že na chrám tento aspoň jeden zlatý obetovať bude. Tento ľahký prostriedok sme hneď pri uvedení zbierky poradili, a mnohí čitelia Marie to aj učinili, a mnohí sú, ktorí udelili almužny hojnejšie, ale o mnoho viac je tých, ktorí dosavď neobetovali nič, alebo len veľmi málo. Tedy čo sme premeškali doteraz, napravme to čím skorej. Keď sa tak stane, začne sa kostol stavať už na budúcu jar, ináč ale nie.

Cteným pútnikom tu oznamujem, že je vo fare levočskej jedna tobolka s pár zlatými. Kto z pútnikov túto tobolku ztratil, nech sa na fare levočskej hlási, a nech udá počet peňazi, opíše tobolku atď., a to sa mu hneď odošle. Tiež sú tam dve knižky — jedna ešte od roku minulého, — o ktoré ich vlastníci nech sa hlási. S.

BESEDNICA.

Dva rekomandované listy jedného zatraceného korhel'a z pekla.

Doručil Zaosek, duchovný listonoš.

Či je to možná vec z pekla list poslať alebo dostať? List s neba som už čítal na základe obcovania svätých, ktorý sú s nami v duchovnom sväzku. Z pekla ale som listu ešte nevidel, bo zatracení v žiadnom spojení nie sú s nami. Medzi nimi a medzi nami je nesmierna priepasť, ničo žiadneho priechodu, ako patriarcha Abrahám tomu zatracenému boháčovi oznámil, keď ho tenže o kvapku vody prosil, aby svoj rozpukaný — od páľivosti — jazyk mohol obvlažiť.

Pritom všetkom Boh ku nášmu poučeniu kedy-tedy dovolil, aby sme sa mohli aj s peklom dorozumeť. To vidíme z rozhovoru medzi otcem Abrahámom, v ktorého

lone spočíval chudobný Lazár a medzi boháčom pochovaným v pekle.

Keď diabol s dovolením Božím mohol Krista Pána vyniesť na vrchol chrámu a na vysokú neprístupnú horu, môže on z dovolením Božím z pekla listy a odkazy tiež doniesť. — Medzitým o tom bohoslovci sa ešte nedožúvali, či my z pekla len odkazy, alebo či aj listy môžeme dostať ku nášmu poučeniu, a preto ani ja sa neidem o tom dcžúvať; dosť na tom, že ja v duchu videl a čítal som dva listy, ktoré aj tebe opíšem.

Počúvaj obsah prvého takéhoto listu:

«Dano v pekle». (Rok, mesiac a deň je nie vypísaný, bo však vieš, že v pekle ničo žiadneho času, tam je už večnosť.)

«Ja, Jano Žižnivý pozdravujem všetkých mojich na zemi bývalých kamarátov z mokrej štvrti, prajem vám pravého pokánia a polepšenia života, aby ste tak nešťastlivými nezostali na veky, ako ja. Pozdravujem aj ako nešťastlivý syn moju matku a manželku, na ktorých napomínanie som vždy s kliatbou, zlorečením a bitkou odpovedal. Aj vašého duchovného otca pozdravujem na stotisíckrát za jeho otcovské snahy a usilovanie, že sa neunavne vynasnažoval ma od korhel'stva zdržovať a od jeho strašlivých následkov. Ja ale som ho nepočúval, ba som ešte aj na neho šimfoval, že však za jeho nepijem, čo mi má rozkazovať, a preto som mu bol nepriateľom. Teraz ale je už pre mňa neskoro rady jeho počúvať, večnosť ma prehltila, kde viac polepšenia niet. Vašemu — na žalude hriechov vypasenenému krčmárovi, ktorý ma sviedol ku korhel'stvu, len to odkazujem, že ho s ohnivou žiadosťou očakávam v pekle, aby som sa mu poďakoval a odplatil za to nešťastie, do ktorého nešťastia ma on na veky sotil.

Mamko moja! Ešte ste snád ani nevložili do hrobu mrtvé telo moje; snád ono ešte teplé a neoblečené leží na posteli, na ktorej duša z neho vyšla do večnosti. Snád už pohrebnú reč držíte nad mojou rakvou, a za blahoslaveného ma vyhlasujete, že brána nebeská sa mi už otvorila a ovenčili ste ma s chváľami, aké chváli pri takých príležitosťach možno dostať za dobrý peniaz: a ja už jednu celú večnosť kvilim, bedákam, plačem, horekujem, zúfam a zubami škripem od boľasti, bo vedieť máte, že vo večnosti ničo času: jedna hodina zdá sa tu byť celou večnosťou.

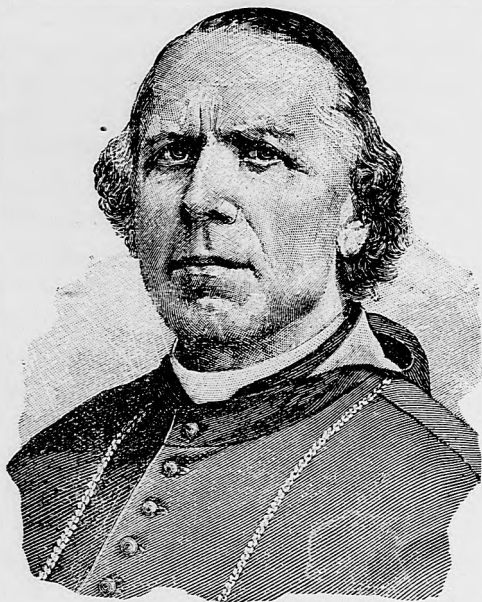
Smrť, ktorá ma v krčme, v kruhu mojich kamarátov napadla a mrtvicou ma na modzgy porazila a tak z počtu živých vymazala, vytriasla hneď z mojej hlinenej nádoby mojeho tela nesmrteľnú dušu; a ponevác ju ani stráviť ani zničiť nebola vstave, odovzdala ju diablovej pre ďalšie nakladanie s ňou. Diabol škodoradostne uchopil dušu moju v celej hriešnej nahote jej a odvliekol ju už na večný festúnok a žalár odsúdenú — pred ohromnú medenú bránu toho večného festunku, a tu ju odovzdal hlavnému pekelnému profúzovi a katovi, ktorý už mal známosť o mojej sentencii: «Preč odo mňa do ohňa večného».

Táto brána pekelná je veľmi veľká a široká, aby aj

veľké a vysoké panstvá s celou svojou «suitou», t. j. so sprievodom, pohodlne, bez všetkých prekážok mohli sa do pekla doviest. Tak, ako to aj na zemi, na hradskej ceste mali obyčaj robiť, že im všetko, a zvlášte chudobný roľník so svojou zápražou musel už z ďaleka s cesty vyhbovať.

Nad touto bránou s plamennými literami je napísané: «Vehod do večnosti, z kadiaľ viac žiaden sa nenavráti, žiaden nevyslobodí.»

Z vnútra s druhej strany zase je napísané: «Vždycky». — «Nikdy». To preto, aby pekelný portáš nemusel každému odpovedať na dopytovanie, že: dokiaľ tu budeme prebývať? Každý sebe sám prečíta, že: «Vždycky». Kedy že sa možno ztadiaľ vyslobodiť? Každý si sám prečíta, že: «Nikdy» a ide ďalej. — Pred touto bránou videl som jedny veľké, z pekla vyhodené a rozlámané hodiny

Kardinál Oreglia kamerlengo, námestník pápežov.

v blate ležať, na znak, že ich tam nepotrebujú, bo tam už viac času niet. Aj smrť s dolámanými kosťami a s dolámanou kosou zamdletá v prachu ležala, na znak toho, že ona viac práva a moci v pekle nemá; nesmie sa priblížiť ani ku tým, ktorí by si ju žiadali a ktorí po nej volajú, aby ich oslobodila od strašlivých múk. Judáš Iškariotský už skoro dvatisíc rokov tu v pekle hľadá smrť a ju nemôže najst; s povrazom behá, aby sa obesil, všetko ale je marné, bo tu smrti už viac niet.

Túto pekelnú bránu prikrýva hustá tma, bo tu na veky slniečko zapadlo, deň pominul, nastúpil večný súmrak, (predvečer) večná noc, v ktorej sa už nedá viac pracovať. Preto už z ďaleka počul som plač, kvílenie, horekovanie a bedákanie, zúfanklivé zubami škripanie zatracených.

Akonáhle ma pekelný vrátnik odovzdal profúzuvi Belzebubovi, aby ma do patričného oddielu pre korheľov vykázal, počal som ako oheň cítiť vo svedomí toho červíka, o ktorom Kristus vyprával, že: «Červík ich nevyhynie a oheň ich nevyhasne.» Pod nohami cítil som, ako by som po špongií alebo po hubách kráčal. Divná to dlažba.

Bola to snáď tá dlažba dobré predsavzatia zatracených, akými celé peklo je vydláždené. Teda aj ja som pomáhal dláždiť cestu do pekla s dobrými predsavzatiami, bo aj ja ako korheľ vždy som silne pred seba vzal a sľuboval život môj polepšiť, čo som ale nikdy neuskutočnil, bár som sa odriekal korheľstva na missiách, na púťach aj na kalvárii pri Krakove.

Počal som aj ja s ostatnými volať: «Ach, len jednu hodinku, len jednu-jedinú slzu ku pokániu a už by sme sa vyslobodili!!» Ale všetci sme medzi hrmením tú strašlivú odpoveď dostali: «Blázni, tu už nie je viac času k pokániu; deň, v ktorom ste pracovať mohli pre vaše spasenie, už pominul; slnko vám na veky zapadlo, žatva pominula, večná noc nastúpila, v ktorej sa viac nič nedá robiť; tu je teraz len výplata zaslúžená. Vy ste státisíc hodín premrhali ku vašej záhube». Všetci sme na to umkli, všetci onemeli.

Vkrátosti vám tu udám aj geografiu i fotografiu pekla, to jest jeho zemepis i miestopis. Dľa katechismusa peklo je tiež miesto, lenže jeho hranice sú neznáme, bo do nesmiernosti sa ono rozprestiera. Ono je na sedem hlavných provincií — dľa sedem hlavných hriechov — podelené, v ktorých provinciách panuje tých sedem diablov, ktorých Kristus z Magdaleny vyhnal. Každá z týchto provincií je zase na stolice a na okresy podelená. V týchto zase v každej panujú diabli, ktorých Kristus do celého hajna sviň vidiečanov gerasenských vohnal, ktoré svine tí diabli vohnali do jazera a potopili ich — ako o tom sväte evanjelium svedčí. Každý okres je zase podelený dľa desatoro Božích príkazov, na desať notáriatov, ktoré notáriaty zase sú zariadené dľa deväť cudzích hriechov. Vo všetkých týchto provinciách, stolicách a okresoch zúri ako «suverén» Lucifer so svojimi desať rohami a s dlhým šarkanovým ohnivým chvostom. S rohami všetko poprehadzuje a s chvostom všetko so sebou do priepasti ztrhne.

Tu ale nemýľte sa, ani sebe nepredstavujte, že by v pekle bol nejaký štátny a občiansky poriadok. Tu poriadok ani nemôže byť, bo hriech robí všade neporiadok a rozbroje; ešte aj v nebi postvárať on veľký neporiadok, následkom čoho z neba dolu padol, a von vyhodený bol do ohňa aj s diablom, ako s pôvodom hriechu. V pekle nie je konštitúcia, ani zodpovedná vláda, ani snem, ani ablegáti, ani nariadenia. V pekle len spoločenský inštinkt, a zo sveta donesené zvyky a obyčaje držia pohromade zatracené duše. — Nie preto, aby jedna druhú podporovala, tešila a zabávala, ale aby jedna druhú tránila, sekurovala, mučila a trestala; zvlášte tie duše sa najviac jedna druhú trápi, ktoré spoločné hriechy páchaly. Kto čím zhrešil, ten tu v pekle býva s tým aj trestaný.

Ponevác smrť ma z vášho kruhu v krčme na mzdgy porazila a zabila, tak ma ona rovno ztadiaľ do pekla zavliekla a odovzdala bezprostredne hlavnému diabľovi, ktorý má pod mocou korheľov, aby ma tento zase zavliekol do V. (piateho) okresu, ktorý sa nazýva «obžerstvo». — Tu vás veľmi prosím kamaráti moji, len na

moje zdravie nepite a pripitky nerečnite, bo ja vtedy ohromný, páľivý smäd trpým a hrozitánska haňa ma napáda. Keď na zemi oslavujú tých výtečných mužov, ktorí sú už zatracení, vtedy oni v pekle strašlivé muky musia trpeť a hanbiť sa.

Tu som prinútený pretrhnúť a zastaviť moje písanie, bo všetci sme zo dna pekla dostali telegramm, že sa celé peklo pobúrilo a od spodku sa trasie a medzi strašlivým hrmením počalo vyhadzovať oheň, ohnivú lávu, sirku, jedovaté gáze, vrele blato, hrozitánske, obrovské skaly a kamenie hore jedným komínom (zvaným «Mont Pelée» na ostrove Martinik) na nešlachetných obyvateľov Francúzov mesta Saint Pierre, z ktorých obyvateľov pri tejto rebelii pekla vyše 30.000 ľudí zahynulo, tak, že pre veľký nával duší, ktoré húfne valily sa do pekla, museli sme s cesty vyhybovať. Ja som sa ani hnúť nemohol. Ostatne, čo sa so mnou robilo, odpíšem vám pri najbližšej príležitosti, to vás zaiste zaujímať a snáď vám aj ku dušnému spaseniu slúžiť bude.

Váš nešťastlivý kamarát z pekla *Jano Žižnivý.*
(Druhý list nasleduje.)

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môže urobiť takým neprávosťami ako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Jeho veličenstvo kráľ vrátil sa v stredu z Ischla do Viedne, kde sa pobaví krátky čas a potom príde do svojho letoviska Gödöllova a Pešťbudína.

Oslavovanie nového pápeža Piusa X. o 11. hodine v Matiašovom chráme v Budíne boli služby Božie, na ktorých parádu stráž konali strážcovia sv. koruny pod velením kapitána Karola Andersa. Slávnostnu sv. omšu držal kaločský arcibiskup Juraj Császka so skvelou assistenciou.

Vestník duchovenský. Jozef Rózsa, farár lekársky vymenovaný je za kanonika prešporského. Jozef Hlavathy stal sa farárom v Štefultove. Valér Bachraty poslaný je za administrátora fary do Nitr. Šárfie, kde 31. mája zomrel farár Karol Pisztl. Kapláni ustanovení sú: Juraj Bargár v Budapešti — Kristína, Martin Beneš v Komjaticiach, Alojs Hoffmann v Sobotišti jako kurát anabaptistov. Novokňazi disponovaní boli: Štefan Ravasz

do D. Krupej, Michal Nemeč do Nitra-Ujlaku, Ján Folba do Malých Topolčian, Augustin Falat do Hasfáru. Z Nitry: Michal Beňo stal sa kaplánom v Nemšovej, Julius Horváth v H. Vestenicjach, subdiakon Andrej Škrábik v Skačanoch. Z B. Bystrice: Ján Havrán, opát-kanonik-vikar, vymenovaný je za titulárneho biskupa. — Jozef Hermann (prejatý z biskupstva b. bystrického) poslaný je za kaplána do Vrabel, Michal Cintula do Starého Tekova, F. Szendrei do Moraván.

Dvadsaťpäťročné jubileum kňazské a spolu i svoje Abrahamoviny slávil dňa 7. m. m. Andrej Čizmár, farár lokčanský v Orave. Blahoželáme!

Kňazské prvotiny svoje slávil v Skalici dňa 19. júla Pavel Žiška, novokňaz nadbiskupstva ostrihomského.

Proroctvo sv. Malachiáša o pápežoch. Katolícki vedomci proroctvu tomuto upierajú oprávnenosť, pretože mnohé označenia pápežov lebo sa nedokázaly, alebo výklad bol jakosi vynútený; ale tajíť sa nedá, že niektoré heslá sa splnili, tak na pr. «Peregrinus apostolicus» = pútnik apoštolský hodilo sa dobre na Pia VI., z Ríma vypúdeného; «Aquila rapax» na Pia VII., korý vo svojom štíte mal orla. «Lumen in coelo» = svetlo z neba dobre sa hodilo na Leva XIII. — Budúci pápež má heslo «Ignis ardens = oheň plápolajúci. Ďalší pápežovia majú heslá: «Religio depopulata» — spustošené náboženstvo, k čomu v Europe sa schyľuje, — «fides intrepida» = viera neohrozená — «pastor angelicus» = pastier anjelský — «pastor et nauta» = pastier a plavec — «flos florum» = kvet kvetov — «de medietate lunae» = z prostred mesiaca — «de labore solis» = zo znamenia na slnci (predpovedá sa snáď slnečná katastrofa?) — ďalej «gloria olive» = sláva olivy, Peter II. — posledný pápež. Dľa tohto proroctva malo by už nasledovať len desať pápežov.

Kresťanský sociálny naukobeh v Budapešti. Krajinská jednota katolíckych spolkov 17., 18. a 19. augusta sporiada v Budapešti druhý kresťanský sociálny naukobeh, ktorého podrobný program už vydali. Rano o 9. hodine bude sv. omša, predpoludním o 10. hodine v miestnosťach budapeštianskeho Kat. kruhu budú prednášky. Popoludní o 3. hod. budú opäť prednášky. Prednášky začínať ta budú všetky tri dni predpoludním o 10. a popoludní o 3. hodine.

Nemocnica v plameni. V Sátoralja-Ujhelyi v zemplinskej chytil sa jeden dom, od ktorého sa chytil ženský oddiel nemocnice a aj byt osetrovateľa nemocných. V oddiele choromyselných je šesťsto šíalených, ktorí keď uzreli oheň, začali náramne zúriť a chceli sa vylámať zo svojich cell. Oheň s veľkým napnutím sil udusili. Škoda je značna. Nemocných podarilo sa zachrániť.

Obetou svojho povolania. Začiatkom júla se stalo, že professor budapeštianskej zverolekárskej hlavnej školy dr. Julius Szakáll pri pitvaní jedného na slezinovú sneť zdochnutého koňa sa inficiroval. Nešťastného profesora o niekoľko dní na to operovali a zdalo sa, že s úspechom. Tu však na otrávenie krvi znova ochorel a teraz zomrel.

Honorár pápežských lekárov. Z Rímu oznamujú, že lekár pápeža Leva XIII. dr Lapponi dostal dvadsaťtisíc lír, dr Mazzoni pätnásťtisíc lír a dr Rossoni desaťtisíc lír honoráru.

Procesia Podhorská pohne sa na púť do Mariacellu 5-ho septembra b. r. Kto by sa chcel k nej pripojiť nech si vymení kartu na ranajšom vlaku, ktorý ide od Trnavy do Prešporka, kde presadneme do Viedne a odtiaľ do Mödlinku, kde obedovať budeme a po obede pôjdeme ďalej. Cesta bude trvať sem a tam 7 dní. Platí sa bude na železnici tam aj odtiaľ 12 korún. Kto by sa chcel na púť tejto súčasťníť, nech sa hlási u vodcu tej procesie *Adalbert Horváth* zo Šárfie.

Púť na Maria Bešnu. Jako v predošlých rokoch, tak aj tohoto roku vystráajú sa slovenskí katolíci budapešťanskí navštíviť milostné miesto *Maria Bešnu*. Pútníci pohnú sa 15-ho augusta z jozefovského chrámu ráno o 6-jej h. pod vedením velp. *Edvarda Sándorfiho*. Dňa 16-ho budú mať v chráme bešňovskom svätú omšu aj kázeň slovenskú. Obrady tieto cirkevné vzbaví duchovný vodca pútu: vel. p. *Edvard Sándorfi*. Žiadúco je, aby naši pešťianskí veriaci a aj z kolia čím väčším počtom zúčastnili sa na tejto pobožnosti.

Deviatka v živote pápeža Piusa X. hrá veľký zástoj. Keď bol vymenovaný za patriarchu benátskeho na poznámku svojho priateľa doložil s úsmevom: Ach áno tá deviatka! za 9 rokov bol som v seminárii, za 9 rokov farárom, za 9 rokov dekanom, za 9 rokov kanonikom, za 9 rokov biskupom, za 9 rokov budem patriarchom benátskym, a jestli Pán Boh tak chce, budem potom pápežom za 9 rokov.

Včelárom. Na výstave v Žiline vystavené sú patentované úly Štefana *Hattyár*, administrátora z V.-Borového, ktoré na troch včelárskych vystavách v Trebiči (1901), vo Vyškove (1902) a v Táboře (1902) veľikou zl. medaillou boli vyznačené. Vynálezca tohoto nového systému 17-ho tohoto mesiaca bude v Žiline — jestli väčším počtom sídu sa včelári — prednášku držať bude o včelarení v jeho úloch.

Pánu Albert Müllerovi, Budapešť. V., Kálmán u. 18/c. Skrz nich vynajdený kriš som obdržal, nech prijímú za to mnohé srdečné moje vďaky, pretože s ich vynálezom mne pomôžené je. Prosím dobrotivého Pána Boha, by ich za to požehnal. S úplnou úctou *Matej Dirkits*.

Tento list znel vynálezcovi delejoseho križa číslo R. B. 86.967, ktorý vynález výborný je k liečeniu oproti reume, lámke, hučaniu uší a srdcových krčov.

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **Géza-utca 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomôženo stredno-a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platíť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskedý, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tovej požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dájú vysvetlenie.

Lekári proti duellu. Ostrihomská filiálka krajinského združenia lekárov uzavrela, že v duellových záležitostiach má sa odopreť lekárska pomoc; len vojenský lekár, členovia združenia, vynímajú sa z toho.

Púť do Lurdu a Paray-le-Morialu, v jubilárnom roku pápeža Leva XIII-ho 1903.

Z viac strán mňa požiadali bych aj toho roku viedol nábožnú púť do Lurdu.

Odhodlal som sa tedy k tomu, že povediem púť nasledovne:

Odchod zo Šaštína 27-ho augusta, návrat 11-ho septembra.

Smer cestovania: Viedeň, Innsbruck, Bucks, Einsiedeln (zástava), Arth, Luzeva, Bern, Ženeva, Macon, Paray-le-Monial (zástava), Lyon, Tarascon, Cette, Tocouse, Lurd (4 dni a 4 noci), Tarb, Cette, Lyon (zástava), Ženeva, Curych (zástava), Buchs, Innsbruck, Viedeň.

Ceny pre pútníkov: I. trieda 470 korún; II. trieda 350 korún; III. trieda 210 korún.

V cenách týchto je zahrnuté:

1. Cesta z Prešporka a naspák.
2. Celé zaopatrenie na zástavkách a v Lurde.
3. Bývanie a dŕvoz k železnici a od železnice.

Prihlášky prijíma duchovný vodca *Jozef Škarda*, prepošť a dekan-farár v Šaštíne (Sasvár, Nyitra megye) do 1. augusta, ktorý na žiadost obširnejší program pošle. — Ku prihlasu pripojiť treba 20 korún, ostatné do 15-ho augusta. — Prosím o čím rýchlejšie prihlásenie.

Sláva nepoškrvnenej blahoslavenej P. Marie!

Sláva božskému Srdcu Ježišovému!

Jozef Škarda, prepošť a dekan-farár.

Spoločná púť do Lurdu. Dňa 4. oktobra, to jest vo sviatok Svätého Ruženca pohne sa krajinská púť na milostné miesto blahoslavenej Panny Marie, do Lurdu. Duchovný vodca: velebný pán *Ján Simonsics*, farár, *Szoblahó* (Trencsénm.). — Odchodí dňa 25. septembra a nazpät príjde dňa 10. oktobra. — *Smer cestovania:* Budapešť, Fiume — Velence — *Milano*, Genua — Nizza — *Marseille* Toulouse — *Lourdes* — Tarbes-Cette — *Genra* — *Milano Pádria* — Velence — Fiume — Budapešť. — *Ceny pre vútníkov:* I. trieda 490 korún, II. trieda 370 korún, III. trieda 210 korún s najlepším osem dňovým zaopatrením, III. trieda bez zaopatrenia 190 korún. — Processia zabaví sa po jednom dni na týchto miestach: *Milano*, *Marseille*, Genua, Pádria. V Lurde pobudne ale za štyri dni. — S vysvetlením a programom vďačne poslúžia: velebný pán *Ján Simonsics*, farár, *Szoblahó* (Trencsénm.) a pán *Ján Beszedits*. *Budapešť*, VIII., Práter u. 65. I., 16.

DOPISY.

Hlas k Považanom!

Radostnú novinu počul som z Trenčianskej. 52 šlachetných mužov sišlo sa v Žiline ku porade, ako by mali sriadit' ľudovú stranu a poistiť víťazstvo jej tam vzdor všetkým huncútstvám liberálnym.

Sláva veľadôstojným mužom týmto! Nech Boh láskavý zehná vznešený úmysel jejich! Nech im je na pomoci, aby účel svoj zdarne previedli! Nech osvieti ľud ten, ktorý slávní mužovia títo vyslobodit' chcú z jarma liberalizmu! Nech naplní srdcia ľudu oduševnenosťou a tým povedomím, že *pravý kresťan aj v politike má nasledovať takého duchovného svojého*. Nech dopraje Boh všemohúci, aby aj na Považí mala ľudová strana čím viac pevnosti! Aby tento pošutovania hodný ľud, ktorý pre zlomyselnosť, naničhodnosť, nedbanlivosť a pre nesvedomitosť liberálnych násilníkov klesol a zostal otrokom zlodejských kazárov, už raz rozlámal jarmo liberálne.

Aká radosť, že na Považí znovu vlaje zástava ľudovej strany! Tedy nevypadla z rúk hrdinských bojovníkov? Neustali po trpkých a bôluplných porážkach, ktoré ľudová strana nevinne podstúpila?

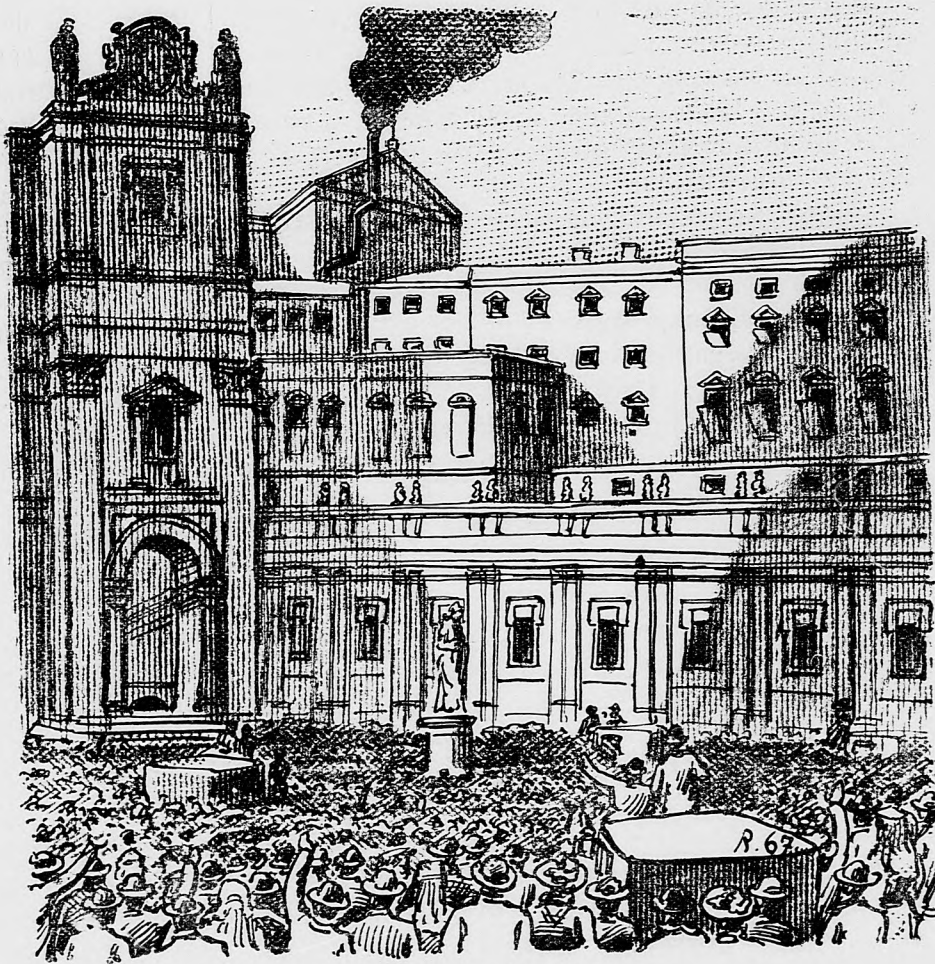
Nie! Sláva slávnym vodcom ľudovej strany!

Obnovím tu pamiatku. Rozjatrím vaše rany, nech krvácajú. Hovorte: Varín, Žilina, Čaca, Illava, Bytča a a iné obce, kto bol vražedníkom práva volebného? Čo previnili tí poriadni a pokojní kresťania, že trpeť museli toľko urážiek, žialu, krívd, bolastí a trestu? Kto dal právo tým zlomyselným naničhodníkom, aby takto zachodili s ľudom, ktorý nič neprevinil, len ukázal, ako má votizovať statočný kresťan?

Takýchto podliakov, ktorých statočný človek zapluje, u nás obdaria, pochvália a vyznačia, lebo však to je čnosť pred nimi, keď prenasledujú a ukrivdia tých, ktorí oproti liberalizmu bojujú.

Hej, ten prekliaty liberalizmus! On je príčinou všetkým nešťastiam našim. On znivočil aj predtým tak statočný ľud povážsky. — Ak utešenú minulosť má kraj tento! Ak slávne pamiatky viažu nás ku nemu! Čo všetličo krásneho zvečnil o ňom dejepis! Ak báječne spievajú o ňom básnici! Matúš Trenčiansky, Thurzo, Illés-

házi, Esterházi a iní veľikáši, ktorí vládli s krajom a s ľudom týmto! Hľadte na zrúcaniny hradov, té predstavia vám slávnostnú minulosť kraja tohoto. A čo zostalo z toho? Kde sa podeli chýrne rodiny? Kde majetky jejich? *Kto zastúpil rody zemanské, a kto vládne s bohatstvom jejich?* Čo zostalo z jedného tak usilovného, nábožného a hrdinského ľudu? Čo nachádzame na čarodejnom Považí? Pustatinu, núdzu, poddanstvo, necitlivosť, násilnosť a kazárske panovanie. To je všetko jedovatý plod liberalizmu. Ten zúril na Považí odjakživa v celej besnote svojej. — Kto by nezaplakal, keď porovná minulosť s dobou terajšou? A kto priviedol ľud tak ďaleko? Či nie

Rímsky ľud a voľba pápeža.

takí podliaci, akí preukazovali sa vo Varíne, na Čaci a inde pri voľbách? Ale dá Boh, že urobíme koniec týmto huncútstvám a ošklivostiam liberálnym. Nezostane po nich iné, len stĺp haňby, ku ktorému prikovaná bude špatná pamiatka tých, ktorí tak prenasledovali, potupovali, zdieľali a politických práv — celkom bezočivo — pozabavili kresťanov na Považí. My si toto ufame. Nádej dáva nám k tomu tých 52 mužov, ktorí silnou rukou a neohrozenou oduševnenosťou dali sa do práce, aby ľudovú stranu k víťazstvu pripravili. Sláva im!

Hore sa kresťania na Považí! Poslúchnite volanie duchovných pastierov vašich. Jak verné stádo nasledujte ich, veď za váš dobrobyt, za vašu slobodu a za vašu spásu sa obetujú. 35 rokov sužuje vás liberalizmus. Za

tento dlhý čas nevolili ste inakších ablegátov, iba vládných. Pýtam sa: čo dobrého vykonali pre vás? Zaslúžili vašu dôveru? Zastali vás na sneme? Starali sa o vás? Umenšili porcie a iné farchy vaše? Nie, lebo len na svoj vačok hladeli. Či vždy sa dostali do snemu zákonitým a spravедlivým spôsobom? Tu je čas, aby ste ukázali, že nenávidíte liberalizmus; že zapovrhnete tými, ktorí huncútstva robia pri voľbách; ukážte im, že ste kresťania a nie otroci bandy frajmaurerskej; že nezapredáte vernosť k cirkve a ku vlasti k vôli liberálnym panákom, ktorí vás podkúšajú. — Do práce sa bratia milí! Nečakajte odmenu, lebo my nedávame ani pálené, ani peniaze. Poriadny kresťan toho ani neprijme. Ten je z povinnosti a z čistého presvedčenia ľudákom. Buďte aj vy takí! Nepredajte statočnosť nestatočným podvodníkom! Nerobte nám žiaľ! Buďte vždy tam, kde sú vaši horliví a šlachetní vodcovia. Ony držia zástavu strany ľudovej. Ta sa pod ňu všetci do jedného! Prisahajte jej vernosť na veky.

Nech vám Boh pomáha!

Sláva ľudákom povážskym!

O. H.

Lom.

Prevelebný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kresťane».

Zasielam vám k uverejneniu do «Kresťana» jednu udalosť, ktorá sa stala koncom minulého mesiaca júla v Lome. Udalosť, ktorá vydáva svedectvo o veľkom, veľkom hriešnom hlupáctve katolíckych farníkov Lomských. To veľké hriešne hlupáctvo je nasledujúce:

Tunajší lomskí židáci, menovite židák krémár Gábriš Brauer povolali do Lomu jakéhosi tuláka, šibala, šudiera, švindlera, pravdepodobne akéhosi poľského židáčiska, a ohlašovali o ňom, že je veštec a vychvaľovali ho jako nejakého proroka, a nahovárali, svádzali ľudí, aby prichádzali ku nemu, že im ako naozajstný prorok bude každému vykladať, jaké je jeho živobytie, čo sa s ním už stalo a čo sa s ním v budúcnosti stane, kto sú jeho nepriatelia a priatelia, jaké úklady mu nepriatelia stroja; ktorí sú chorí, nemocní, že im povie príčinu nemoce, povie im, kto im porobil, kto kravám mlieko odoberá atď. atď., mnohé všelijaké iné hlúposti. A farníci lomskí, obzvlášte ale ženské denne sa hrnuli ku nemu do židovskej krčmy židáka Gabriša Brauer, hrnuli sa, ani do kostola v nedeľu a sviatok sa tak nehrnuli, jako ku tomuto šibalovi, klamárovi, švindlerovi, a nosili, platili mu peniaze — od jednej osoby najmenej 20 kr. — za tie jeho lhárstva, ktoré im jako nejakým hlupákom natáral, nabulikoval.

Za tých pár dní, čo sa tu v židovskej krčme zdržoval, za tie jeho lubaniny, za to jeho šudierstvo, švindlerstvo zaplatili mu niektorí poverčiví farníci lomskí vo svojej zaslepenosti do 500 zl., čili 1000, to jest tisíc korún! Tedy jednemu židovskému šudierovi, klamárovi, podvodníkovi, švindlerovi poverčiví hlupáci lomskí zaplatili 1000 korún!

Na toto majú peniaze, ale pár krajciov obetovať na dobré, bohumilé ciele, na príklad na chrám Boží, na

missie, na dobré katolícke noviny a knižočky, na to, žiaľbohu, poverčivý katolícky lomský farník nemá, na to nechce ani len jeden halier obetovať, o tomto nechce ani počuť; čo by mal dať na dobré bohumilé ciele, to radšej zanesie do židovskej krčmy, tam to prepije, prežerie, do židovskej kassy hodí, žida napomáha a tak sa potom stáva z neho podliacky, hlupácky otrok židovský!

Tu v Lome je 900 duší; keď na každú dušu rátame jedno s druhým čo len 1 krajciov na deň, to učiní do roka 3285 zl. Ponevác ale tu v Lome je ľud pijatike náramne oddaný, jednak chlapi, ženy, mládenci, dievčence, školské deti, ba i malé deti pálenku slopú, tedy na každú dušu jedno s druhým istotne na každý deň sa rátať môže 10 kr., a tak do roka učiní to 32.850 zl., t. j. tridsaťdvatisícosemstopäťdesiat zlatých r. č. Tedy lomskí katolíci každoročne zaplatia židákovi-krémárovi 32.850 zlatých!

Z tolkej ročitej summy peňazí môže si tu potom židák-krémár paláce stavať, môže pána hrať, nad Lomčanmi čo svojimi poslušnými otrokami panovať. Tunajší krémár, židáčisko Armin Freisinger, o krátky čas celú obec Lom zakúpi a tak potom všetci Lomčania mu budú otročiť, i tak mu už z väčšej čiastky otročia. Tak tedy lomskí katolíci majú dost peňazí zanašať židákovi krémárovi Armínovi Freisinger každoročne 32.850 zl. a kadejakému švindlerovi-veštcovi za jeho luhaniny za pár dní zaplatiť 500 zl., ale na dobré, bohumilé ciele, na to už nemajú, to jest na to oni nechcú už ani len jeden halier obetovať.

Čudujem sa tunajšiemu vel. pánu farárovi Jozefovi Dorčák, že na toho švindlera-veštea neupozornil svojich veriacich farníkov, že im nedal výstrahu pred tým švindlerom; toto mal vel. pán farár urobiť, aemal sa židov obávať, mal v kostole z kazateľne na to ľud upozorniť a naložiť, rozkazať, aby aspoň ženy pobraly omelá, ohrablá, metly a toho švindlera a spolu s ním i tých židákov, ktorí ho sem do Lomu dovolali, preč vyhnali. Keby pán farár bol tak učinil a lomské ženy byly to vykonalý, neboly by v obci tie pohoršenia, tie rozbroje, roztržitosti, nepokoje jaké teraz sú zvlášte medzi ženami, ktoré zapríčinil ten švindlerský židovský veštec svojimi lhárskymi veštbami. Ale čo hlupákom po rozume, keď ho nemajú. Takým hlupákom, ktorí svoje útočisko hľadajú u kadejakého švindlerského veštea, a tomu viacej veria, nežli svojemu Pánu Bohu, takýmto poverčivým hlupákom tak treba, že sa im teraz každý rozumný človek, každý opravdový kresťan katolík vysmieva, z nich si posmech činí, že si za 1000 korún lomskí katolíci od švindlerského židovského veštea kúpili tak veľkú haňbu a potupu, ktorú teraz znášať musujú a ktorú teraz i kresťansko-katolícke noviny «Kresťan» pred celým svetom ohlasujú.

Nuž lomskí katolícki farníci, či vám to bolo treba, že teraz takýto posmech, takúto haňbu a potupu znášať musíte? Áno, tak vám treba, keď skorej, radšej a viacej veríte kadejakým šudierskym, švindlerským židákom, nežli Pánu Bohu a Ježišu Kristu a jeho svätej cirkvi katolíckej. Židáci sa smejú, že ste takí hlupáci, takí sprostáci, že sa dali tak ľahkomyselne o 1000 korún jednomu židov-

skému švindlerovi, veštcovi ošudif, okradnuť, olúpiť. Fuj, haňba a potupa vám!

Lomčania, ale i to vedieť máte, že sa vám smeje, že sa vám vysmieva i terajší váš krčmár, talmudistický židák, zúrivy to nepriateľ Pána a Boha nášho Ježiša Krista a jeho svätej cirkve, našej to cirkve katolíckej, Armin Freisinger. Vysmieva sa vám, že ste takí hrozitánski hlupáci, že mu za ten pekelný jed, za pálenku, ktorú židia pália, ktorým vás i na tele i na duši otravuje a vás na zobrácku palicu privádza, že ste takí hrozitánski hlupáci, že mu za to ešte každoročne 32.850 zlatých r. m. platíte!

Lomčania! Pýtam sa vás: či ste vy katolíci? Či vy veríte a bojíte sa Pána Boha? Či vy máte i len iskričku katolíckeho svedomia? Pochybujem. Keď vy toto činite, tým dokazujete, že vy katolíci nie ste, že vy ani len iskričku katolíckeho svedomia nemáte, že vy Pána Boha ani neveríte, ani sa ho nebojíte.

Lomčania! Ja — jako niekedy bývalý váš farár — prosím, áno zaprisahám vás na Pána a Boha nášho Ježiša Krista, ktorý príjde súdiť živých i mrtvých, ktorý i vás jednúc prísne súdiť bude, na tohoto spravodlivého Sudcu vás zaprisahám, dajte sa na pokánie! Jestli že sa na pokánie nedáte, tak vám i ja veštím, a moja veštbá sa iste vyplní, že: Vás prísny trest Boží a prisna pomsta spravodnosti Božej ani tu na tomto, ale ani na druhom svete neminie! . . .

Andrej Rojko,

55ročný jubilárny kňaz na odpočinku.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala, Bpest, VIII., József-körút 35.*

Jozef Sovčík T.-Terebes. Jako si to dovoľíte, aby Vaše číslo odoberal druhý? Alebo, prečo nejdete na poštu a nepodáte ponosu oproti listonošovi, keď také nesprávne veci stvára?

J. O. v L. Tomu pánovi nemáte čo zazlievať, že on taký časopis vám dáva; s tým si chce sebe snáď v tej záležitosti odpomôcť.

1356. K. O. Ohľadom vstúpenia do učiteľskej preparandie IV. trieda gymn. alebo reálky a polgárky je jedno. Vám najbližšia preparandia by bola v meste Kláštore pod Zniovom (turč. stol.). O takom prijatí do preparandie treba vždy už koncom školského roku zavdať prosbu k [správe] direktcii tejže, alebo inej preparandie preto, ponač vyše predpísaného počtu neprijmu už potom viac žiakov. No nevedno, ale ako sa nám pozdáva neni ešte takmer zaplnený počet. Zavdať prosbu môžete oprobovať.

F. K. v Ž. To najdte v bársktorom — výlučne mimo vládných nie, takmer v každom kalendári.

Občan. Ten zákon bol vydaný ešte r. 1901. pod č. XXV. Patričné je, aby každý rychtár mal o tom známosť. My vám ho doposlať nemôžeme; nieto už na sklade ani jedného výtiska. Oprobujte preň písať na túto adresu: Jozef Gašparik, kníhkupec Turč. Sv. Martin.

Meštan z vršku. Nuž ešte aj u vás môže sa najst taký nepriateľ: no Bratku odpustte, to neni možné. Ved konečne keď by aj bolo volačo, predsa však nie na tolko, jako od žida. Avšak nasitený už len budete na tolko toho židovského systému, aký oni majú na kresťanov, že on Vás veru nikdy ratovať by nešiol, lež tým radšej to si pomysli: ach, sedliak ty úbohý sedliak, huncút si od kosti, ale predsa neprevedieš ma a navzdor tomu, že chceš sa ukázať a seba pozdvihnúť: treba ňa drať už hneď od začiatku do poslednej kože. — Teda Bratku nie tak, lež tým radnej tešte sa s toho, že zápasíš sa chcú za dobro vaše jako nejaký borovia, ktorým ešte sám by ste mali v týchto okolnostach im dopomáhať. A preto ani Vás dopis neuverejníme, keď neudali ste nám žiadnej príčiny o vyšspomenutých. Nech je heslo vašim: «Kreštan ku Kreštanovi a Slovák ku Slovákovi, nie snáď ku židovi!» Napomáhajte svoji svojho a nie cudzieho!

Odpovedáme všetkým tým pp., ktorí dopytovali sa na oznam «Peniaze, mnoho peňazí», že redakcia zodpovednosť na seba neberie. Preto upozorňujeme tých pánov, ktorí by boli nakloní vo vyšspomenutom *inserte* prácu si chcieť zaobstaráť, nech obrátia sa o ďalšie správy na tuže adresu toho oznamu.

Kto má knihy do daru?

Prosíme všetkých šľachetných ľudomilov, ktorým leží na srdci osveta kresťanská chudobných delníkov budapešťanských, aby ráčili láskave pripomocť nám ku založeniu primeranej knižnice pre «Budapešťanský katolícky delnícky kruh». Kruh tento sl. vládou potvrdený započal už účinkovanie svoje: objednal si miestnosť za 600 korún a členovia jeho ochotne prichádzajú po nedielkách k rozhovoru a prednáškam v duchu kresťanskom držaným. Ale príspevky členovské sú tak skromné, že z nich nemožno nám založiť knihovňu a vôbec pri chudobe našich tunajších rodákov-robotníkov odkázaní sme na priazeň každej šľachetnej duše, ktorá i v tom slovenskom robotníkovi vidí človeka a katolíka Kristu verného. Kto tedy máte snáď zbytočné pre seba knihy náboženské a mravnopoučné v reči slovenskej alebo v reči maďarskej pisané, ráčte tiež doposlať na nížeudatú adresu. Kto chce sa smilovať nad našimi tunajšími bratmi, nachodiacimi sa v biednom postavení bez práce, a chcel by daktorým halierom prispieť týmto polutovaniahodným bratom našim ku pomoci: ráčiť milodary svoje tiež na túto doposlať adresu: *Edvard Sándorfi, Budapest, VIII., Tavaszmező-u. 19.* Miestnosť súkromná spolku nášho je: Bpest, VIII., Práter-utca 33.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielať peniaze na vydavateľstvo «Krestana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Chlieb Svätého Antona alebo dva obrázky z pobožného života, zfotografoval *Zaosek*. Vydáva redakcia «Posol Svätého Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28/a. Cena 20 hal. Predplatiteľom «Posla Sv. Antona» a tým, ktorí pošlú milodar na chlieb chudobných, dá sa za 10 hal. Knižočka táto je veľmi poučná, tak pre mužských, ako aj pre ženské. Nezabudnite si ju čím skorej kúpiť. Píšte pre ňu na adresu: «Posol Sv. Antona», Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

K čomu vede opilstvo? Smutná, ale pravdivá udalosť zo života ľudu. Poslovenčil *Andrej Hladký*. Cena 20 halierov; 25 kusov 3 koruny; 50 kusov 5 korún. Ku prekážaniu opilstva nielo lepšieho prostriedka, ako táto knižočka. Niektorí velební páni objednali ju na stá výtiskov, a použijú ju k rozdávaní zvlášte mládeži ako odmena za usilovnosť v škole, alebo aj na miesto prepitného. Dostať ju u tejto adresy: «*Posol Svätého Antona*» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28. Noví predplatitelia «*Posla Svätého Antona*» obdržia túto knižočku zdarma.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadať budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» Budapešť, VIII. Szentkirályi-u. 28.

Odrobinky svatby Kaany Galilejskej u pátra Zaoska. Túto zábavnú a veľmi poučnú knižočku spísal náš výborný *Zaosek* tým cieľom, aby sa predávala v prospech chrámu lutišského. Určenej ceny táto knižočka nemá, ale každý, kto dľa možnosti pošle milodar na ten chrám boží, dostane ju ako na pamiatku. Žiadúco je, aby aspoň 1 kor. poslali dobrodincovia za knižočku, ktorý dostať: Sl. Farský úrad, Lutissa, u. p. Ó-Besztercze (Trencsénm.), alebo aj u samého pána Zaoska takto: Velp. Ludovít Gáspár, r. k. farár, Dlhépole (Trencsénm.).

Dedinský hasič tiež od Zaoska s dvoma peknými obrazmi. Ešte sa nachádza do 500 výtiskov u redakcii «*Posla Sv. Antona*». Tieto sa rozposielajú teraz za zníženú cenu 12 halierov. To je tá najsmiešnejšia knižka Zaoskova. Dostať ju na adresu: «*Posol Sv. Antona*» Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIV. číslo 6. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj *Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský

a professor. K dostaniu v tlačiarni u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Dejiny milostného miesta Blahoslavenej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti Z maďarského preložil Jozef Buchta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v knižtlačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 strankách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlivo pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zostalí, odporúčame čo najvreljšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

«Posol božsk. Srdca Ježišovho» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 halierov.

Jadro nábožných výlevov. Kniha modlitebná pre každého katolíckeho krestana s katolíckym spevníkom. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. výt. 1 kor. 49 hal., viaz. v koži s mramorezom 2 kor. 40 hal., v koži so zlatorezom 2 kor. 60 hal., a chagr. so zlatorezom a spínkov 3 kor. 20 halierov.

Oznam.

Náš vrelmilovaný velebný pán páter *Zaosek*, ja kožto veľký dobrodinec chudoby, svoje diela «**Tridsať-ročné jubileum farárskeho uradovania**» a «**Odrobinky svatby kani galilejskej**» obetoval čo milodar na sriadenia nového kostola Lutišského.

Úctive tedy prosím všetkých dobrodincov chudoby, aby skrz zaopatrenie týchto poučno-zábavných knižočiek, pri prečítaní rozveselenú myseľ svoju — k obetovaniu milodarov pohli. — Kto má dobré srdce a chudobu miluje, nech sa hlási o knižočky u dolupodpísaného, ktorý niekedy pod menom «*Kozák*» alebo «*Jano zbúdy*» v našom milom «*Krestane*» dopisuje.

Cena je dľa možnosti; a preto nech sa nik nedýva na to, koľko je toho: ale na jaký cieľ. Hovorí sa: «*že dobrého býva málo.*»

Láskavé prihlasy vďačným srdcom prijmem — a s chudobou za všetkých dobrodincov sa modliť budem.

S hlbokou úctou sa značím *Ján Greben*, farár.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rimu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rimu, nech zaraz obstará si túto peknú

knížočku. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 4 korún s poštou 45 halierov, 50 výt. 18 kor.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti pride do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

UPOVEDOMENIE.

Podľa fotografie Jeho Svätosti pápeža Piusa X. vyhotovený je už obraz (podobizeň) v najlepšom preši Royál forme na $42/55$ cm. veľkom kartone za 5 korún bezplatne poslaný je k dostaniu. Rozposielanie bude po tieto dni. Objednávky treba adresovať takto:

ŠELJENKA a SZÉL úmelecký a knihvydávajúci závod
v Pešťbudine V., Csáky-úlica č. 13.

V našom vydavateľstve so splnomocnenstva patričných cirkevných hláv vydaných podobizní je k dostaniu ešte pár kusov po 5 korún.

Asice:

Knieža-primas **Klaudius Vaszary**.
Juraj Časka kaločský arcibiskup.
Alexander Dessewffy čanádsky bisk.,

Imrich Bende nitrianský biskup,
Žigmund Bubič košický biskup,
Gróf Karol Čáky vacorský biskup,

Gróf Mikuláš Szécheni rábský bisk.,
Medard Kohl vysvätený biskup,
Lőrinc Schiauch † kardinál.

Podobizne vlastnoručným podpisom čili facsimile tlačom sú opatrené.

Nezodpovedný obraz na každý pád prijmeme zpät.

Dvojnásobne elektromagnetický križ

Nie Vctov kíz!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rosveseluje, za čo dobre stojime: pri lámke, lúpaníu, astmatických neduhoch a bezsnivosti, hučaniu v ušach, migrenu, klopaníu srdca, bofasti hlavy a zubov po-
žltosti, krčoch žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčoch, proti

Nietajní
prostriedok

hlavných nemocíach, chladných rukách a nohách, krčoch srdca, epilepsii, mokrosti posteie, slabosti, záduhu, isibli, bľadosti závratu, zlomi sluchu, nemocíach nervov, influenze, udieraníu krve, krčoch, proti všeobecnej slabosti a. t. d'.

20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštným spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že môj apparát nemá sa držať za apparát Voltu, ktorý na základe svojej neúčinnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto môj dvojnásobne magnetický križ nr. 86967 na základe svojej vymeřanej liečacej sily zvláštným spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, nazpät dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím môj apparát upotrebiť.

Malý apparát stojí 4 koruny, ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký apparát 6 korún. Pri ťažkých chorobách zastarených aj 20 rokov sa má upo rebovať.

ALBERT MÜLLER

Budapešť, V. okres, Kálmán-uteza č. 18/C. Vadász-uteza na rohu.

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen
Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Do bardiovskej sochárskej školy prijme sa du
učenia 8 chlapcov.

Obširnejšie vysvetlenie podá p. Móríc Hölzel, univer. sochár Bártfa (Sárosm.), Kossuth Lajos-uteza 7 Vlastné umelecké dielne.

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže 1000 K každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctive zahladať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

TÖRV. VÉDVE.

Jozefa Hübner,

lekárneň «Červeného kríža», Baja,
Erzsébet királynéút 22. szám.

Do úctivej pozor-

nosti odporúčam bal sam Svätého Antona Paduanského. Nezčísle mnoho listov poďakovania, potvrdzujú to, že ctiteľia svätého Antona tento balsam čo domový liek s najväčšou dôverou zaviedli.

Proti nedomom žalúdka, nec uti k jedeniu, chudobe krve, hlavybófu, lámkám a všetkým chorobám, či po vnútornom užívaní, alebo zovňajšom trení, dokazuje istý a zvláštny úspech.

Cena jedného krčahu s opisom upotreby
1 korona 20 halierov.

K dostaniu výlučné u

Najlepšie

K o š e

(dodáva známá firma

JOSEF MECERA

v Čelakovicích (Čechy).

Kto má

zakachované kone

nech sa obráti na

Hermann Ende, Bodenbach (Česko).

Počas liečenia sú úplne ku práci spôsobilé. Lieky sa neposielajú. Trovy liečenia najviac 20 korún obnášajú.

Všetky slovenské knihy

dostať u **J. Gašparika** kníhkupca v Turčianskom Sv. Martine (Turócz-Szent-Márton). Soznam kníh pošle sa každému zdarma.

Hladám

do môjho obchodu miešaného tovaru 13—14 ročného učňa z dobrého domu, ktorý zná uhorskú a slovenskú reč.

Nagy-Bittse (Trencsénm.).

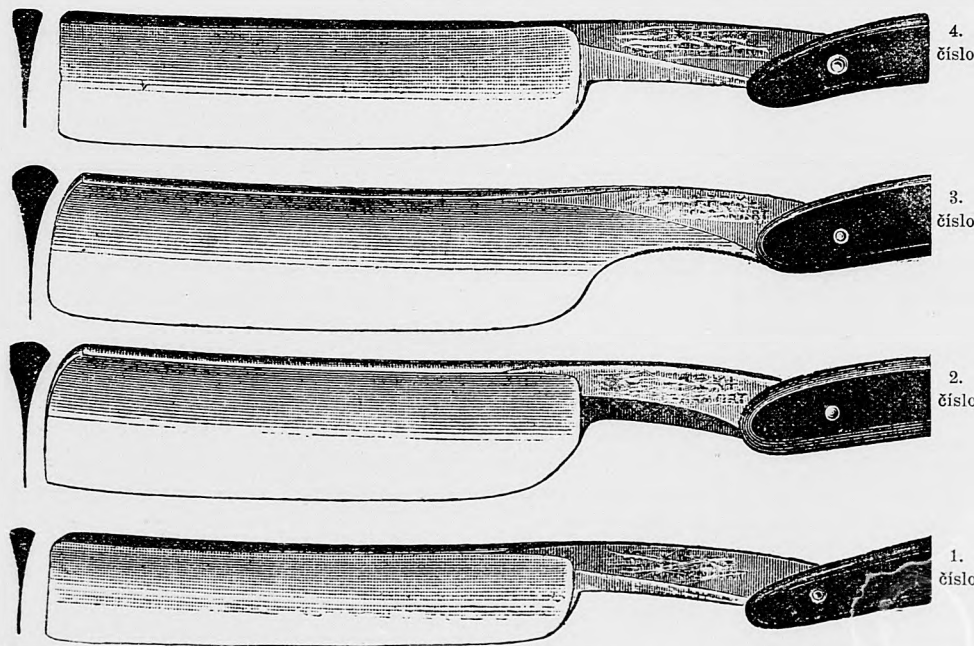
Jozef Szkotniczky ml.,
obchodník.

V Ružomberku

možno dostať jedon dom (2 izby, kuchinu, pivnica) s gazdovskými stavami, a s dvoma miestnosťami pre obchod, i pole pod 18 mier siafa

doprenajmu (árendy).

Obširnejšiu správu podá Štefan **Hattyár** vo V.-Borove, o. p. Hutti, Liptovská stolica. 125

S 5-ročnou zárukou!

rozposielam s najlepšej diamantovej ocele zhotovené britvy.

== Objednávajúca adresa: ==

JOZEF SOHR

Somogy-Szill, číslo 21.

Ráčte jednu objednávku na prábu urobiť a vydarenie je isté. — Príhodné ceny: 1. číslo 1 zl. 40 kr., 2. číslo 1 zl. 60 kr., 3. číslo 2 zl., 4. číslo 2 zl. 40 kr. Pri objednaní 5 kusov bez platenia pošty sa rozposiela. Ku každej britve jedna cenná sehraňka zdarma. Obrázkový cenník v každom jazyku pošlem.